

Informacija o zaključivanju Memoranduma o razumijevanju između Agencije za investicije Crne Gore i Agencije za razvoj investicija Albanije (AIDA)

Agencija za investicije Crne Gore dostavila je Ministarstvu finansija dopisom, broj: 03-053/24-229/9 od 21.11.2024. godine, Informaciju o zaključivanju Memoranduma o razumijevanju između Agencije za investicije Crne Gore i Agencije za razvoj investicija Albanije (AIDA), sa prijedlogom teksta Memoranduma i Izvještajem o analizi uticaja propisa (RIA obrazac).

Predmetni akt predstavlja važan korak ka unapređenju ekonomskih odnosa između Crne Gore i Albanije. Ovaj dokument ima za cilj da poboljša saradnju u oblasti investicija i privlačenja stranih ulaganja, kao i da olakša razmjenu informacija i najbolje prakse između nadležnih organa dvije države.

Memorandum definiše okvir za zajedničke aktivnosti, uključujući promociju investicionih mogućnosti, organizaciju poslovnih foruma, radionica i drugih događaja koji će doprinijeti jačanju bilateralnih ekonomskih odnosa. Takođe, omogućava koordinaciju između agencija u vezi sa potencijalnim investitorima i poslovnim projektima koji bi mogli biti od zajedničkog interesa.

Očekuje se da će ovaj memorandum dodatno povećati interes albanskih investitora za Crnu Goru, posebno u sektorima kao što su turizam, energetika, infrastruktura i poljoprivreda, kao i doprinijeti privlačenju crnogorskih investicija u Albaniji. Memorandum je dio šire strategije obje zemlje da unaprijede ekonomski rast i povezanost sa međunarodnim tržištima.

Potpisivanje ovog Memoranduma predstavlja značajan podsticaj za dalji razvoj poslovnih veza između Crne Gore i Albanije, omogućavajući bolju koordinaciju i zajedničko djelovanje u privlačenju investicija. Obje strane izražavaju nadu da će ovaj Memorandum otvoriti vrata za nove projekte, kako u javnom sektoru, tako i u privatnom, te podstaći poslovne zajednice obje zemlje da istraže mogućnosti partnerstava i ulaganja. Memorandum takođe uključuje razmjenu iskustava u poboljšanju poslovnog ambijenta, što će doprinijeti stvaranju povoljnijih uslova za investitore i ubrzati realizaciju ključnih investicionih projekata koji su od strateškog značaja za ekonomski razvoj i modernizaciju infrastrukture u Crnoj Gori.

Memorandum o razumijevanju između Agencije za investicije Crne Gore (MIA)

i

Agencije za razvoj investicija Albanije (AIDA)

Danas, 03.11. 2024. godine, sljedeći subjekti:

Agencija za investicije Crne Gore, agencija Vlade Crne Gore koja je zadužena za realizaciju javno-privatnih partnerstava, investicije i promociju investicionih potencijala Crne Gore kao investicione destinacije, i

Agencija za razvoj investicija Albanije (AIDA), institucija u nadležnosti Ministarstva ekonomije, kulture i inovacija čija je misija unapređenje konkurentnosti privatnog sektora, jačanje izvoznog potencijala zemlje i promocija/podrška direktnim stranim investicijama u Albaniji, kao i promovisanje turističkog potencijala zemlje. Kao posrednik između stranih investitora i Vlade Albanije, AIDA obezbjeđuje pristup najnovijim informacijama, obezbjeđuje efikasan način komunikacije sa državnim organima i služi kao servis „sve na jednom mjestu“, podržavajući investitore tokom cijelog procesa ulaganja.

u daljem tekstu pojedinačno kao „Učesnik“ i zajedno kao „Učesnici“,

Imajući u vidu:

- a) Jačanje veza i saradnje između Učesnika u cilju unapređenja investicionih aktivnosti, stvaranja mogućnosti umrežavanja, saradnje na promociji investicionih mogućnosti i projekata dostupnih u dvije države, u cilju stimulisanja poslovne saradnje između njihovih poslovnih zajednica u svim oblastima, prema relevantnom zakonodavstvu koje na snazi u svakoj državi;
- b) Kreiranje povoljnih uslova za održivi rast ekonomske saradnje;
- c) Omogućavanje transfera tehnologije i znanja kako bi se pomoglo održivom razvoju u oblasti promocije stranih direktnih investicija (u daljem tekstu „SDI“);
- d) Stimulisanje saradnje između svojih malih i srednjih preduzeća (u daljem tekstu „MSP“) u skladu sa njihovim nacionalnim zakonodavstvom.

Saglasili su se o sljedećem:

Član 1

Obim MOU

1.1 Saradnja u kontekstu ovog Memoranduma biće zasnovana na jednakosti prava i obostrane koristi.

1.2. Učesnici će, u okviru svojih kompetencija i prava, nastojati da sarađuju u sljedećim oblastima:

a) Razmjena informacija

U skladu sa važećim zakonima i tamo gdje su informacije dostupne, svaki Učesnik će sarađivati sa drugim na sljedećem:

- Međusobno informisanje o mogućnostima ulaganja, zakonima i propisima koji se odnose na ulaganja i opštim ažuriranjima o ulaganjima u njihovim državama, i obezbjeđivanje da budu dostupni poslovnoj zajednici u obje države kako bi se olakšalo investiranje i uspostavili zajednički projekti;
- Razmjena informacija uslovima za obavljanje investicionih aktivnosti od strane privrednog subjekta, uključujući aktivnosti kao što su zajedničko ulaganje i zajedničko učešće u investicionim projektima;
- Razmjena podataka o bilateralnim tokovima investicija;
- Razmjena informacija o njihovim aktivnostima i uslugama promocije investicija, sa ciljem da se identifikuju oblasti potencijalne saradnje;
- Međusobno razmjenjivanje inputa od investitora o glavnim pitanjima politike investitora o poslovanju na tržištu jednih i drugih;
- Razmjena informacija o trgovinskim politikama i mjerama koje imaju za cilj da podrže napore za internacionalizaciju MSP;
- Razmjena iskustava i znanja o podršci MSP (politike, mjere i projekti).

b) Poslovna misija

- Gdje je to moguće i prikladno, Učesnici će podsticati i pomagati razmjenu poslovnih delegacija iz Albanije u Crnu Goru i obrnuto, nakon dobijanja potrebnih saglasnosti, kako je predviđeno odredbama važećeg zakona.

- Svaki Učesnik će pružiti podršku drugom u dijeljenju informacija o odgovarajućim uslugama, mogućnostima u državi i ključnim sektorima.
- Gdje je to moguće i prikladno, svaki Učesnik će pomoći svojim relevantnim zainteresovanim stranama da kontaktiraju poslovna udruženja druge države.

c) Događaji

Svaki Učesnik će sarađivati sa drugim u organizovanju i promovisanju zajedničkih događaja u vezi sa investicijama i saradnjom MSP, uključujući događaje za pronalaženje partnera, sajmove, seminare, izložbe i druge promotivne aktivnosti u Albaniji i Crnoj Gori radi unapređenja saradnje.

d) Razmjena objavljenih materijala

Učesnici će razmjenjivati publikacije, časopise, periodične publikacije i druge objavljene informacije koje obavještavaju investitore o njihovim mogućnostima ulaganja, politikama i propisima.

e) Olakšavanje poslovanja

- Tamo gdje je moguće i prikladno, Učesnici će sarađivati u pomaganju relevantnim zainteresovanim stranama koje traže mogućnosti za poslovanje, suočavaju se sa preprekama za svoje legitimne poslovne aktivnosti ili traže dodatne informacije o važećim zakonima i propisima, bez odstupanja od bilo kojih drugih resursa, kontakata ili foruma koji mogu biti dostupni za pružanje takvih informacija.
- Učesnici se, u okviru svojih nadležnosti, obavezuju da će olakšati relevantnim zainteresovanim stranama u uspostavljanju i implementaciji njihovih poslovnih projekata na odgovarajućim teritorijama.

f) Razmjena iskustava

Prema potrebi i u zavisnosti od dostupnosti sredstava, Učesnici se mogu periodično konsultovati kako bi razgovarali o aktivnostima i dostignućima

sprovedenim u okviru ovog MoR-a i riješili sve nedoumice. Učesnici će takođe podržavati i podsticati razmjenu tehničke ekspertize, znanja i mogućnosti za obuku, radionice, seminare, forume, istraživačke posjete i sektorske studije između svojih članova.

Član 2

Poverljivost informacija

- 2.1. Sve informacije koje se razmjenjuju između Učesnika ne mogu se otkriti bilo kom trećem učesniku bez prethodnog pismenog pristanka drugog Učesnika, osim kada se takvo otkrivanje informacija mora objaviti ili dostaviti na zahtjeve državnih organa prema nacionalnim zakonima i propisima, uključujući pravo Evropske unije.
- 2.2. Učesnik primalac neće otkriti informacije bilo kojoj trećoj strani bez prethodne pisane saglasnosti Učesnika koji ih otkriva niti će koristiti takve informacije u bilo koju drugu svrhu osim za sprovođenje svrhe ovog Memoranduma o razumijevanju. Ova obaveza neće se primjenjivati na informacije u javnom domenu, informacije koje već posjeduje Učesnik primalac u trenutku otkrivanja od strane Učesnika koji je otkrio, informacije koje je Učesnik primalac zakonito dobio od treće strane bez obaveze poverljivosti, informacije koje je Učesnik primalac nezavisno razvio bez pozivanja ili oslanjanja na informacije Učesnika koji otkriva, ili informacije koje se moraju otkriti prema sudskom nalogu ili važećem zakonu, ili primjenjivog regulatornog organa.
- 2.3. Oba Učesnika su saglasna da će, kada je to potrebno, sve informacije i podaci biti zaštićeni u skladu sa zakonima koji važe za oba Učesnika i obavezuju se da će preduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurali usklađenost sa važećim zakonskim i regulatornim obavezama u vezi sa korišćenjem ličnih podataka, u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima, uključujući pravo Evropske unije.
- 2.4. Učesnici priznaju i slažu se da su odredbe ove klauzule razumne i neophodne u svrhu zaštite dobre volje i ugleda oba Učesnika.

Član 3

Troškovi i izdaci

- 3.1 Predviđene aktivnosti prema ovom MoR-u podliježu zakonima i propisima obje države i dostupnosti dodijeljenih sredstava.
- 3.2 Svaki Učesnik snosi troškove i izdatke svog učešća u gore navedenim aktivnostima prema ovom MoR-u.
- 3.3 Ovaj Memorandum o razumijevanju nije namijenjen stvaranju bilo kakvih pravnih i/ili finansijskih obaveza između Učesnika.

Član 4

Izmjene

Učesnici su saglasni da neće praviti nikakve izmjene ili dodavati nove oblasti saradnje bez dobijanja odobrenja nadležnih organa.

Član 5

Implementacija

- 5.1. Ovaj MoR ne stvara nikakva pravna ili finansijska prava i obaveze prema nacionalnom ili međunarodnom pravu. Učesnici potvrđuju da ovaj Memorandum o razumijevanju neće predstavljati obavezujući sporazum između njih i da ne dovodi do pravno sprovedivih prava ili obaveza ni za jednog od njih.
- 5.2 Ovaj Memorandum o razumijevanju stupa na snagu nakon što ga potpišu oba zainteresovana Učesnika i ostaće na snazi za početni period od pet (5) godina, koji će biti obnovljen po isteku trogodišnjeg perioda, osim ako oba ili bilo koji od učesnika, uz pismeno obavještenje od šest (6) mjeseci unaprijed, traži njegov raskid.
- 5.3 Svi sporovi koji nastanu u vezi sa implementacijom bilo koje odredbe ovog Memoranduma o razumijevanju biće riješeni sporazumno putem konsultacija ili pregovora između Učesnika.

- 5.4 Ovaj MoR sadrži cjelokupno razumijevanje između učesnika i zamjenjuje svako prethodno razumijevanje ili prepisku (usmene ili pisane) između Učesnika. Nijedan učesnik nije predstavnik ili agent drugog učesnika. Ništa u ovom MoR-u nije namijenjeno, niti će se smatrati da predstavlja partnerstvo ili zajedničko ulaganje bilo koje vrste između Učesnika, niti predstavlja bilo kojeg učesnika kao agenta drugog Učesnika u bilo koju svrhu. Nijedan učesnik neće imati ovlaštenje da djeluje kao agent ili da obavezuje drugog učesnika na bilo koji način.
- 5.5 Sve aktivnosti preduzete u okviru ovog Memoranduma o razumijevanju biće sprovedene u skladu sa nacionalnim zakonima i propisima, kao i međunarodnim obavezama država Učesnica, uključujući pravo Evropske unije.

Član 6

Prava intelektualne svojine

- 6.1 Sva intelektualna svojina (uključujući, ali ne ograničavajući se na logotipe, patente, autorska prava, prava na dizajn, know-how i žigove) sadržana u informacijama koje je jedan Učesnik dao drugom Učesniku ostaće isključivo vlasništvo Učesnika koji pruža takve informacije, a drugi Učesnik neće imati nikakva prava na takvu intelektualnu svojinu.
- 6.2 Ova klauzula ostaje na snazi nakon raskida ili isteka ovog Memoranduma o razumijevanju.

Ovaj Memorandum je sastavljen i potpisan u dva (2) originalna primjerka, svaki na crnogorskom i engleskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna. U slučaju bilo kakvog odstupanja u tumačenju odredbi, engleski tekst je mjerodavan.

Za

Agencija za investicije Crne Gore

Snežana Đurović

Direktor

Za

Agencija za razvoj investicija (AIDA)

Lura Plaku (Saro)

Izvršni direktor

Memorandum of Understanding

between

Montenegrin Investment Agency (MIA)

and

Albanian Investment Development Agency (AIDA)

Today, December 3rd 2024, the following entities, namely,

Montenegrin Investment Agency, an agency of the Government of Montenegro that is responsible for the implementation of public-private partnerships, investments and the promotion of the investment potential of Montenegro as investment destinations, and

Albanian Investment Development Agency (AIDA), an institution under the authority of the Ministry of Economy, Culture and Innovation whose mission is on enhancing the competitiveness of the private sector, strengthening the export potential of the country, and promoting/supporting foreign direct investment in Albania, as well as promoting the country's tourism potential.

As an intermediary between foreign investors and the Government of Albania, AIDA provides access to up-to-date information, provides an efficient way of communicating with government bodies and serves as a "One-Stop-Shop", supporting investors throughout the investment process.

hereinafter referred to individually as the "Participant" and collectively as "Participants"

Having in mind that:

- a) Strengthening links and cooperation between the participants aimed at enhancement of investment activities, creating networking opportunities, cooperating in the promotion of investment opportunities and projects available in the two countries, aiming to stimulate business cooperation between their business communities in all fields, according to the applicable national legislations, as in force;

- b) Aiming at designing favourable conditions for sustainable growth of economic cooperation;
- c) Facilitating the transfer of expertise and know-how in order to assist sustainable development in the field of promotion of foreign direct investments (hereinafter referred to as "FDI");
- d) Stimulating collaboration between their respective Small and Medium – sized Enterprises (hereinafter referred to as SMEs) in accordance with their national legislation.

Have reached the following understanding:

Article 1

Scope of MOU

1.1 Cooperation in the context of this Memorandum will be based on equality of rights and mutual benefits.

1.2. The Participants will, within the framework of their competence and entitlements, endeavor to the following areas:

a) Exchange of Information

Subject to applicable laws, and where the information is available, each Participant shall cooperate with the other on the following:

- Informing each other of the investment opportunities, investment related laws and regulations and general updates on investment in their respective countries, and ensure making them accessible to the business communities in both countries in order to facilitate investment and establish joint projects;
- Exchange of information on conditions for performing investment activities by a business entity, including activities such as joint investment and joint participation in investment projects;
- Exchange of data on bilateral investment flows;
- Exchanging information on their respective investment promotion activities and services, with a view to identifying areas of potential collaboration;
- Providing each other with inputs from investors on the investors' top policy concerns with doing business in each other's market;

- Exchanging of information about trade policies and measures aiming to support SME internationalization efforts;
  - Exchanging of experience and know-how on supporting SMEs (policies, measures and projects).

b) Business Missions

- Where possible and appropriate, the Participants shall encourage and assist the exchange of business delegations from Montenegro to Albania and vice versa, after obtaining the necessary approvals, as provided in the applicable law provisions.
- Each Participant shall provide support to the other in sharing information about respective services, opportunities in the country and key sectors.
- Where possible and appropriate, each Participant shall assist its relevant stakeholders to contact the business associations of the other country.

c) Events

Each Participant will cooperate with the other in organizing and promoting joint events related to investment and SME cooperation, including partnering events, fairs, seminars, exhibitions and other promotional activities in Montenegro and Albania to promote cooperation.

d) Exchange of Published Materials

The Participants shall exchange publications, magazines, periodicals and other published information that apprise investors about their respective investment opportunities, policies and regulations.

e) Business Facilitation

- Where possible and appropriate, the Participants shall cooperate in assisting relevant stakeholders who seek opportunities for business, face impediments to their legitimate business activities, or seek further information on applicable legislation and regulations, without derogating from any other resources, contacts, or forums that might be available to provide such information.
- The Participants within their scope of their competences, commit to facilitating relevant stakeholders in establishing and implementing their business projects in the respective territories.

f) Exchange of Experience

As appropriate and subject to the availability of funds, the Participants may consult each other periodically to discuss activities and accomplishments conducted under this MOU and address any concerns. The Participants shall also support and encourage the exchange of technical expertise, knowledge and training opportunities, workshops, seminars, forums, research visits and sectoral studies between their respective members.

Article 2

Confidentiality of information

- 2.1. All information exchanged between the Participants may not be disclosed to any third party without the prior written consent of the other Participant, except when such disclosure of information is required to be published or delivered upon request by government authorities under national laws and regulations, including European Union law.
- 2.2. The receiving Participant shall not disclose the information to any third party without the prior written consent of the disclosing Participant nor shall it use such information for any purpose other than to carry out the purpose of this Memorandum of Understanding. This obligation shall not apply to information in the public domain, information already in the receiving Participant's possession at the time of disclosure by the disclosing Participant, information lawfully obtained by the receiving Participant from a third party without an obligation of confidentiality, information independently developed by the receiving Participant without solicitation or reliance on the disclosing Participant's information, or information required to be disclosed by court order or applicable law, or applicable regulatory authority.
- 2.3. Both Participants agree that, when necessary, all information and data will be protected in accordance with the laws applicable to both Participants and undertake to take appropriate measures to ensure compliance with applicable legal and regulatory obligations regarding the use of personal data, in accordance with national laws and regulations, including European Union law.
- 2.4. The Participants acknowledge and agree that the provisions of this clause are reasonable and necessary for the purpose of protecting the goodwill and repute of both Participant.

Article 3

Costs & Expenses

- 3.1 The intended activities under this MOU are subject to the laws and regulations of both countries and to the availability of appropriated funds.
- 3.2 Each Participant shall bear the costs and expenses of its participation in the above-mentioned activities under this MOU.
- 3.3 This MOU is not intended to create any legal and/or financial obligations between the Participants.

Article 4 Modification

The Participants agree not to make any amendments or to add any new areas of cooperation without obtaining the approval of the concerned authorities.

Article 5 Implementation

- 5.1. This MOU does not create any legal or financial rights and obligations under national or international law. The Participants acknowledge that this MOU shall not constitute a binding agreement among them, and that it does not give rise to legally enforceable rights or obligations for either of them.
- 5.2 This MOU shall enter into force upon its signing by both Participants concerned and shall remain in force for an initial period of five (5) years, which will be renewed upon the conclusion of the three-year term, unless both or either participant, with six (6) months' prior written notice, seeks its termination.
- 5.3 Any disputes arising from the interpretation or implementation of any of the provisions of this MOU shall be settled amicably through consultation or negotiation between the Participants.
- 5.4 This MOU contains the entire understanding between the Participants and supersedes any and all prior understanding, correspondence or agreements (oral or written) among the Participants. Neither Participant is a representative or agent of the other Participant. Nothing in this MOU is intended to, or will be deemed to, constitute a partnership or joint venture of any kind between the Participants, nor constitute either participant the agent of the other participant for any purpose. Neither participant will have authority to act as agent for, or to bind, the other

participant in any way.

- 5.5 All activities undertaken within the framework of this Memorandum of Understanding will be carried out in accordance with the national laws and regulations, as well as the international obligations of the Participants' respective countries, including European Union Law.

Article 6 **Intellectual Property Rights**

- 6.1 All intellectual property (including but not limited to logos, patents, copyrights, design rights, know-how and trademarks) contained in the information provided by one Participant to the other Participant shall remain the sole and exclusive property of the Participant providing such information, and the other Participant shall have no rights to such intellectual property whatsoever.
- 6.2 This Clause shall survive the termination or expiry of this Memorandum of Understanding.

This Memorandum was drawn up and signed in two (2) original copies in Montenegrin and signed in two (2) original copies in English, each of these texts being equally authentic. In the event of any discrepancy in the interpretation of the provisions, the English text shall prevail.

For

Montenegrin Investment Agency

Snežana Đurović

Director

For

Albanian Investment Development Agency (AIDA)

Laura Plaku (Saro)

Executive Director